

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-2141

08.06.2018

Міністру аграрної політики та
продовольства України

КУТОВОМУ Т.В.

Шановний Тарасе Вікторовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народних депутатів України Лопушанського А. Я. та Довбенка М. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 8 червня 2018 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, Київ, вул. М. Грушевського, 5

«06» 06 2018 року

023-880

**Міністру екології та
природних ресурсів України
Семерак О.М.**

✓ **Міністру аграрної політики
та продовольства України
Кутовому Т.В.**

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

**«Щодо проблемних питань захисту громадян
при порушенні правил обробки полів засобами
захисту рослин»**

Відповідно до статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України» звертаємось до Вас з депутатським запитом щодо проблемних питань захисту громадян при порушенні правил обробки полів засобами захисту рослин.

До нас, як народних депутатів України, неодноразово звертаються виборці з наріканнями та скаргами на дії аграрних фірм, які скроплюють поля пестицидами чи іншими засобами захисту рослин, походження і складники яких нікому, окрім власників фірм, не відомі.

Кожного року із стартом обробітку полів вищезгаданими засобами на Львівщині, та і у інших областях України, все більша кількість селян скаржиться на погіршення стану здоров'я. Ці обробляння полів відбуваються, в основному, у весняно-літній період і у повітрі разносяться до населених пунктів, що негативно впливає на стан здоров'я населення і тваринного світу.

У людей проявляються алергічні реакції: одні кашляють масово, у інших болить горло, почервоніння очей, важке дихання, нудота, болі у животі і т.д. У багатьох починає боліти горло, а у малюків може навіть підвищуватися температура.

У багатьох господарів гинуть бджолосім'ї, які вилітали на медоноси поблизу полів, що обприскувались, погинули свійські тварини, дикі звірі зустрічаються мертвими біля цих полів і т.д.

Такі нарікання, в першу чергу, надходять з Сколівського, Турківського, Старосамбірського районів Львівської області, Галицького, Тисменицького,

Долинського, Городенківського районів Івано-Франківської області, Сторожинецькому районі Чернівецької області, та інших. Окремі випадки набули розголосу у засобах масової інформації навіть на загальнодержавному рівні.

Люди звинувачують у цьому аграріїв, заявляючи, що ті не дотримуються правил під час розпилювання хімікатів, насамперед, про обприскування полів їх ніхто не повідомляє, чим саме обробляють землю їм не відомо, більше того - кроплять навіть вдень, коли світить сонце і препарати випаровуються.

Так, на Івано-Франківщині у селі Мединя Галицького району 22 травня цього року масово отруїлась худоба, люди звинуватили агрохолдинг, що обробляє поля хімічними речовинами. Отруїлось 16 корів, дві з них перебували у край поганому стані. На біль у животі та домагання поскаржилася і жінка, яка пасла худобу. Тваринам надали ветеринарну допомогу. Власникам порадили не пускати корів на пасовище і надали рекомендації щодо годівлі і догляду. Жодна тварина не загинула, їхній стан задовільний.

Спеціалісти Галицького районного управління ГУ Держпродспоживслужби провели розслідування цього випадку обробки полів і виявилось, що приватний підприємець, який орендує землі у цьому селі дійсно 3-5 днів тому здійснив обробку полів полікарбамідом.

Ще приклад: у селі Банилові-Підгірному 24 квітня цього року до Сторожинецької центральної районної лікарні, що у Чернівецькій області, госпіталізували 11 осіб із попереднім діагнозом "Гостре отруєння невідомою речовиною". Люди скаржилися на нудоту, блювоту, біль в животі та у одного хворого підвищення температури тіла і пов'язували це з обробкою полів.

Великі підприємства у великих обсягах дійсно застосовують хімічні речовини. Але одночасно аграрії намагаються робити це механізовано, згідно із чинними нормами законодавства. Звичайно, не завжди вдається досягнути оптимальних заходів.

Однак, потрібно також враховувати, що в Україні значний приватний сектор, у якому також інтенсивно використовують засоби захисту рослин. Від поганого застосування пестицидів на присадибних ділянках також може погіршуватися самопочуття. Такий обробіток так само завдає чимало шкоди довкіллю, оскільки люди часто використовують несертифіковані та nereкомендовані засоби, придбані на стихійних ринках.

Після виявлених наслідків обробки полів люди найперше скаржаться сільському голові, а той лише розводить руками, мовляв, за поля відповідає орендар, тому і робить там все, що хоче, жодні міри на нього не впливають, та і на сесії він не з'являється.

Якщо селяни продовжують скаржитись на отруєння через обробку полів, то звертаються у районний відділ Держпродспоживслужби, адже саме вона перебрали на себе функції колишньої санстанції. Водночас, там попереджають, що перевірки фермерів чи інших виробників Держпродспоживслужба зараз не займається. Для того, щоб провести перевірку, районні фахівці мають звернутись до обласного управління. А ті, у свою чергу, — у Кабінет Міністрів. Там протягом двох тижнів приймуть рішення і дозволять чи заборонять перевірку.

У принципі, це означає, що навіть у разі, якщо людина постраждає від застосування пестицидів, скаржитися їй нікуди. За два тижні (в ідеальному випадку) доки триватиме процес узгодження, всі залишки пестицидів розкладуться і довести провину фермера чи агрофірми буде неможливо.

Для того, щоб відповідна установа могла провести перевірку, заявники мають надати документ-підтвердження від лікаря або результати аналізів лабораторії, що дійсно неправильне застосування хімікатів спричинило погіршення здоров'я. Адже, не факт, що здоров'я погіршилось через неправильне застосування пестицидів. Можуть впливати зовсім інші фактори.

До ГУ Держпродспоживслужби Львівщини цього року кількість скарг і звернень щодо порушень правил роботи з пестицидами зменшилась. Можливо, громадяни усвідомили, що скаржитися безрезультатно?

Діюче законодавство передбачає покарання за порушення цих правил у вигляді штрафу розміром в 1,7 тис. грн. Це не є сума, яка буде стимулювати підприємство дотримуватися санітарних норм. Окрім того, ще є складність у тому, що через дію мораторію на перевірки бізнесу (до 31.12.2018 року), Держпродспоживслужба не зможе швидко виїхати і оперативно зафіксувати порушення. Звернення до поліції це ще довше, бо справи дуже довго розслідуються.

У зв'язку з цим постають питання оптимізації нормативно-правових актів у частині правил застосування пестицидів та ядохімікатів. Мораторій розв'язав руки бізнесу, але залишив беззахисними громадян.

Відомо, що ведення сільського господарства у сучасному світі неможливе без застосування засобів захисту рослин. За цим стоїть урожайність та якість вирощуваних продуктів. При цьому, використання таких засобів на Львівщині, Івано-Франківщині, деяких інших областях має свою специфіку: області є густонаселені, а сільськогосподарські угіддя невеликими. Часто польові масиви знаходяться впритул до будівель мешканців сіл і селищ. У такій ситуації недотримання норм законодавства та регламенту застосування пестицидів ще більш негативно позначається на здоров'ї людей та тварин.

Нещодавно на сесії Івано-Франківської обласної ради було ухвалено звернення від депутатського корпусу до аграрних товаровиробників усіх форм власності, як один із засобів запобігання отруєнь людей та тварин, заборона обробітку сільськогосподарських земель за допомогою авіації.

Згідно із директивою Європейської комісії всі країни, які входять у ЄС, розпилювання пестицидів також забороняють і починають поступово відмовлятися від обробки полів хімікатами. У Франції таке розпилення заборонено у 2014 році, в Іспанії – з 2012.

У Євросоюзі ретельно слідкують за застосуванням агрохімікатів, а велика кількість пестицидів там суворо заборонена до використання. У планах ЄС - поступово відмовитися від використання у сільському господарстві гліфосату (гербіцид), який може спричиняти рак та завдавати великої шкоди довкіллю. А цього квітня держави ЄС підтримали пропозицію Єврокомісії ввести заборону пестицидів, які вбивають бджіл.

Враховуючи викладене, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»:

- Міністерству аграрної політики України сприяти наближенню законодавства України до законодавства ЄС у сфері засобів захисту рослин і посилення відповідних інспекційних та лабораторних служб;

- Міністерству екології та природних ресурсів України посилити контроль за здійсненням заходів із запобігання забрудненню земель хімічними речовинами, додержання екологічних нормативів з питань використання земель, провести перевірки у найбільших сільськогосподарських підприємствах щодо дотримання законодавства та санітарних норм;

- Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів посилити державний нагляд за дотриманням законодавства із транспортування, застосування, зберігання пестицидів і агрохімікатів, терміново організувати роботу щодо отримання дозволів на перевірку усіх агрофірм щодо складу гербіцидів, пестицидів та інших хімікатів, якими обробляють поля в Україні, провести проби ґрунту на отруєння цими препаратами чи допустимість їх нормам, розробити механізм попереднього погодження кожною агрофірмою препаратів, якими будуть оброблятися поля та збільшити межі до населених пунктів та житлових будинків зокрема;

- Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів розглянути досвід Івано-Франківської обласної ради по забороні використання авіаобприскування засобами захисту рослин, окрім біологічних препаратів, заборонити використання трьох пестицидів, засобів для боротьби з бур'янами, які є дуже небезпечними для довкілля (атразин, гліфосат, ацетохлор, не використовуються навіть у Росії та Білорусії);

- Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, надавати товаровиробникам вичерпну інформацію щодо дотримання санітарних норм при проведенні обробітку сільськогосподарських земель, рекомендації щодо транспортування та зберігання отрутохімікатів, взаємодії з органами місцевого самоврядування, орендодавцями, поширити проведення роз'яснювальної роботи та попереднього інформування мешканців сіл про запланований обробіток угідь.

З повагою
Народні депутати України

 Лопушанський А.Я.
реєстр. картка № 323
 Добешко М.В. (288)